

Başvuru Numarası : 2021/682
Toplantı Tarihi/Sayısı : 6.10.2021/1
Karar Numarası : 2021/250
Başvuran :

I.BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, ... isimli vatandaşın 5 Haziran 2021 tarihinde ... karakolunda on bir kamu görevlisi tarafından işkence ile öldürüldüğü iddiası ile sorumluların cezalandırılması talebine ilişkindir.

II. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

2. Başvuru dilekçesinde yer alan bilgi ve belgelere göre başvuran, işkence ve kötü muamelenin sistematik bir hal aldığı, bu doğrultuda 5 Haziran 2021 tarihinde ... karakolunda ...isimli vatandaşın on bir kamu görevlisi tarafından işkence ile öldürüldüğünü ve konuya ilişkin etkin bir soruşturma yürütülmediğini iddia etmektedir.

3. Başvuran, iddiasının incelenmesini ve sorumluların kamu görevlerinden ihracını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesine göre: "(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

5. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesine göre: "(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır."

6. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesine göre: "(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

7. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru Hakkı" başlıklı 30'uncu maddesine göre: "(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerinin, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen her gerçek veya tüzel kişi, ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiası ile Kuruma başvurma hakkına sahiptir. (2) Başvuru hakkının etkin bir şekilde kullanılmasına hiçbir surette engel olunamaz."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Başvurunun kanuni temsilci veya vekil aracılığıyla yapılması" başlıklı 37'nci

maddesine göre: “(1) Başvurular, kanunî temsilci veya vekil tarafından da yapılabilir. Kanunî temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda temsile veya vekâlete dair geçerli bir yetki belgesinin sunulması zorunludur.”

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvuruları” başlıklı 43’üncü maddesinde Yönetmelik’in ayrımcılıkla mücadele ve eşitlik kapsamındaki başvurulara ilişkin düzenlemelerine atıfla: “(1) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvuruları hakkında da bu bölüm hükümleri uygulanır.” hükmüne yer verilmiştir.

10. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesine göre: “(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği, e) Belli bir konuyu içerip içermediği, f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir. (2) Başvurucusu birden fazla olan başvurularda, incelenebilirlik koşulları her başvuru yönünden ayrı ele alınır.”

11. Mezkûr Yönetmelik’in 49’uncü maddesinin 6’ncı fıkrasına göre: “Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir.”

12. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmez kararı” kenar başlıklı 67’nci maddesi: “(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvuru ile ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvuru ile ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.” şeklindedir.

IV. ÖN İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun başvurulara ilişkin görevi 6701 sayılı Kanun’un 9’uncü maddesinde: “(f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karar bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”; “(g) ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karar bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”; “(i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” şeklinde yer almaktadır.

15. 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin 1’inci fıkrası ile Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 30’uncü maddesinin 1’inci fıkrası gereğince Kuruma bireysel başvuruda bulunma hakkı ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan gerçek ve tüzel kişilere aittir. Mezkûr Yönetmelik’in 37’nci maddesinde ise, kanuni temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda bulunması gereken bilgiler ayrıca sayılmıştır. Kanuni temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda temsile ve vekâlete dair geçerli bir yetki belgesinin sunulması gerekmektedir.

16. Mezkûr Yönetmelik’in “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvuruları” başlıklı 43’üncü maddesi uyarınca ayrımcılık yasağı kapsamındaki başvurular için aranan şartlar ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurular için de gözetilmektedir.

17. Bu çerçevede başvuran tarafından Kurumumuza sunulan başvuru dilekçesinin, ihlalden doğrudan zarar gören kişilerin Kuruma başvuru yapabileceğini düzenleyen 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesi ile Yönetmelik’in 30’uncü maddesi gereğince aranan ehliyet kriterini taşımadığı; keza başvuru dilekçesinde Yönetmelik hükümleri uyarınca kanuni temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda bulunması gereken bilgilere de yer verilmediği, dolayısıyla söz konusu dilekçenin “ön inceleme koşulları” taşımadığı ve kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

Açıklanan mevzuat ve gerekçeler çerçevesinde;

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
 2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
 3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yoluna başvurulabileceğine,
- 06.10.2021 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Alişan TİRYAKİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Zennure BER
Kurul Üyesi